

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Предмет, методи господарського права. Господарське законодавство.

Поняття господарського права як самостійної галузі права, що регулює відносини з приводу безпосереднього здійснення господарської діяльності або управління нею (такою діяльністю) із застосуванням різних методів правового регулювання.

Поняття господарського права як галузі правової науки. Поняття і цілі господарського права як навчальної дисципліни. Система господарського права як навчальної дисципліни.

Поняття господарських правовідносин. Ознаки господарських правовідносин. Класифікація господарських правовідносин. Учасники господарських відносин, їх права та обов'язки. Суб'єкти та об'єкти господарських правовідносин.

Методи правового регулювання господарських правовідносин. Метод автономних рішень. Метод владних приписів. Метод координації або узгодження. Метод рекомендації.

Поняття господарського законодавства як джерела (нормативної бази) господарського права. Особливі ознаки господарського законодавства. Поняття господарсько-правової норми. Особливості і види господарсько-правових норм. Систематизація господарського законодавства за критерієм юридичної сили і за предметом правового регулювання. Необхідність і напрямки вдосконалення господарського законодавства (за змістом, формою, системою). Роль судової практики у вдосконаленні господарського законодавства.

Тема 2. Господарська діяльність.

Історія становлення та розвитку правового регулювання господарської сфери суспільного життя.

Господарська діяльність: поняття і види (підприємницька або комерційна і непідприємницька/некомерційна). Класифікації господарської діяльності за різними критеріями.

Правове регулювання підприємницької діяльності, її ознаки. Правове регулювання некомерційної діяльності, її ознаки. Принципи здійснення підприємницької та некомерційної діяльності.

Тема 3. Суб'єкти господарювання.

Поняття, ознаки та види суб'єктів господарського права. Співвідношення понять суб'єкт господарювання та учасник відносин у сфері господарювання. Основні групи учасників відносин у сфері господарювання.

Індивідуальні підприємці як суб'єкти господарського права. Господарські організації: поняття, ознаки та види. Загальні засади створення господарських організацій. Правосуб'єктність господарської організації: компетенція та правоздатність. Господарські організації унітарного та корпоративного типів.

Поняття і характерні риси підприємства. Види підприємств. Загальні основи правового статусу підприємств (створення, компетенція власників майна підприємства, припинення діяльності). Особливості правового статусу окремих видів підприємств: державних, казенних, приватних.

Поняття виробничого кооперативу як суб'єкта господарського права. Характерні риси виробничих кооперативів. Загальні основи правового статусу виробничих кооперативів (порядок створення, органи управління справами кооперативу, правове становище членів кооперативу, принципи розподілу прибутку, відповідальність членів кооперативу).

Тема 4. Правовий статус господарських товариств.

Поняття і види господарських товариств. Загальні засади правового статусу господарських товариств: правові засади створення, функціонування, припинення діяльності.

Особливості правового становища акціонерних товариств та їх види — відкриті акціонерні товариства і закриті акціонерні товариства. Порядок створення акціонерних товариств. Органи акціонерного товариства. Права та обов'язки акціонерів. Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю. Правове становище товариства з додатковою відповідальністю. Правове становище повного товариства. Правове становище командитного товариства та його учасників (повних учасників і вкладників).

Тема 5. Правове становище об'єднань підприємств.

Загальні основи правового статусу господарських організацій, що здійснюють управління господарською діяльністю, в т. ч. і координацію такої діяльності: господарські об'єднання: поняття, види (добровільні та державні), організаційно-правові форми (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни); промислово-фінансові групи: поняття, порядок створення, особливості правового становища; господарські міністерства і відомства: поняття, ознаки, функції, компетенція.

Тема 6. Господарські зобов'язання. Господарські договори.

Поняття та ознаки господарського договору. Види господарських договорів за критеріями: обов'язковості (плановані та регульовані), за строками дії (довгострокові, середньострокові, короткострокові та разові), за взаємним становищем сторін (вертикальні та горизонтальні), за економічним змістом та юридичними ознаками (договори на реалізацію майна; договори на передачу майна в користування; підрядні договори; транспортні договори; договори на надання банківських послуг; договори на надання інших послуг;

договори про спільну діяльність, в т.ч. установчі договори). Порядок укладання господарських договорів, їх зміни та розірвання. Конкурентні (торги-тендери, конкурси, конкурентні переговори або двоступеневі торги, процедура запиту цінових пропозицій/котирувань) та неконкурентні (прямі переговори, процедура закупівлі в одного виконавця, традиційна процедура — шляхом направлення ініціатором встановлення договірною зв'язку проекту договору потенційному контрагенту з притаманними цьому способу етапами). Зміст господарського договору (істотні умови, звичайні і випадкові умови). Модель господарського договору. Форма господарського договору. Модифікації письмової форми (повна, скорочена, типова або договір приєднання, нотаріальна). Способи забезпечення належного виконання господарських договорів: господарсько-правові та цивільно-правові.

Тема 7. Правове регулювання банкрутства.

Поняття та соціально-економічне призначення банкрутства. Ознаки банкрутства. Сторони у справі про банкрутство: правове становище боржника і кредитора (кредиторів) у справах про банкрутство. Матеріально-правові та процесуально-правові умови порушення провадження у справі про банкрутство. Порядок і наслідки порушення провадження у справі про банкрутство. Підготовче засідання господарського суду у справі про банкрутство: призначення (мета), учасники, зміст, наслідки. Попереднє засідання господарського суду у справі про банкрутство: призначення (мета), учасники, зміст, наслідки. Визнання боржника банкрутом: призначення (мета), учасники, зміст, правові наслідки. Поняття судових процедур, що застосовуються до боржника в процесі провадження справи про банкрутство. Розпорядження майном боржника як судова процедура у справі про банкрутство: мета, зміст. Порядок призначення розпорядника майном боржника. Функції розпорядника майном боржника. Обмеження повноважень органу управління боржника. Санація боржника як судова процедура у справі про банкрутство: умови і зміст процедури санації, план санації, порядок призначення керуючого санацією та звільнення його від виконуваних функцій. Функції, права та обов'язки керуючого санацією; звіт керуючого санацією та наслідки його затвердження (незатвердження). Мирова угода як судова процедура у справі про банкрутство: поняття та порядок укладення; зміст мирової угоди; порядок і наслідки затвердження (незатвердження) мирової угоди господарським судом; наслідки невиконання мирової угоди. Ліквідаційна процедура у справі про банкрутство: умови та наслідки визнання боржника банкрутом і застосування ліквідаційної процедури. Порядок призначення ліквідатора та створення (формування) ліквідаційної комісії. Повноваження ліквідаційної комісії та порядок їх здійснення. Порядок задоволення вимог кредиторів. Звіт ліквідатора, наслідки його затвердження (незатвердження).

Тема 8. Правове регулювання оренди та лізингу.

Договір оренди основних фондів, в т. ч. договір лізингу: правове регулювання, поняття, сторони, зміст, порядок укладення, виконання, відповідальність за невиконання (неналежне виконання) договірних зобов'язань.

Поняття, суб'єкти та об'єкти оренди державного та комунального майна. Порядок укладення договорів оренди державного та комунального майна. Істотні умови договору оренди. Припинення договору оренди. Суборенда.

Лізинг. Форми лізингу. Договір лізингу. Предмети (об'єкти) лізингу. Фінансовий лізинг.

Тема 9. Правове регулювання біржової діяльності.

Поняття, юридичні ознаки та види бірж.

Правове становище товарної біржі: порядок створення, функції, права та обов'язки. Біржові угоди: поняття, види, порядок укладання. Правила біржової торгівлі як обов'язковий внутрішній документ товарної біржі: призначення, місце в системі нормативних актів, що регулюють біржову діяльність, зміст, порядок прийняття. Процедура проведення біржових торгів. Відповідальність за порушення правил біржової торгівлі.

Правовий статус фондової біржі: поняття, організаційно-правова форма, порядок створення, реєстрації, внутрішні документи (статут і правила фондової біржі), їх зміст, порядок прийняття. Контроль за діяльністю фондових бірж з боку Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Особливості припинення діяльності фондової біржі.